

Klima- og miljødepartementet

Huseiernes innspill til Enovas rolle og mandat

Huseierne er opptatt av miljøvennlig boligpolitikk. Innen 2030 skal vi ha kuttet utslippene med 40 prosent samtidig som omstillingen mot lavutslippssamfunnet må være i gang for fullt. Granavolden-plattformen og vedtak i Stortinget sier at målet er 10 TWh energisparing i bygg. Husholdningene er en viktig brikke for å nå disse målene. Reduksjon av sluttforbruket av energi må ned, og da er sparing viktigst siden den beste og reneste energien er den vi ikke bruker.

I løpet av 2018 ble Enovas eierskap flyttet over til Klima- og miljødepartementet. De sorterer nå altså under et sektorovergripende departement med ansvaret for oppfølgingen av Norges klimamål. Enova skal være et viktig verktøy for at Norge leverer på sine klimaforpliktelser, og da er det viktig at man alltid har øynene på hovedmålet. Omstilling til lavutslippssamfunnet er et omfattende arbeid som avhenger av innsats hos og samarbeid mellom mange parter. Enova bør og skal bidra til at det er attraktivt og lønnsomt å utvikle og ta i bruk teknologiene og tjenestene som trengs for å ta de nødvendige stegene mot lavutslippssamfunnet.

400 millioner over strømrregningen

Hvert år betaler norske husholdninger 400 millioner kroner til Enova for å finansiere energieffektiviseringstiltak. Innbetalingen skjer gjennom et påslag på 1 øre/kWh på strømrregningen, og det utgjorde 696 millioner kroner i 2018. Vi bidrar også indirekte gjennom bevilgninger over statsbudsjettet. Enova er gjennom sin avtale med staten forpliktet til å stille til disposisjon minst 250 millioner til en rettighetsbasert ordning for enøk-tiltak i husholdningene.

Enova delte totalt ut over 2,3 milliarder kroner i støtte i 2017, men bare 165 millioner gikk til boligeiere. I 2018 gikk 275 millioner av samme utdeling til tiltak i husholdningene, riktignok godt hjulpet av utfasingen av oljetank og oljekamin.

Vi mener at Enova i større grad må prioritere boligsektoren, differansen mellom det husholdningene betaler inn til energifondet og det de henter ut er for stor. De 400 millionene boligeierne betaler inn til fondet, bør i sin helhet gå til tiltak i folks boliger. Når pengene ikke blir delt ut så bør man se på om terskelen for å oppnå støtte er for høy, eller om ordningen ikke er optimalt tilpasset slik den er i dag.

Boligeiere ønsker å bidra

Huseierne gjennomførte våren 2019 en medlems- og befolkningsundersøkelse i regi av Opinion AS som viste at en stor andel anser ulike energitiltak i egen bolig som relevant. Men 70 prosent opplever at de trenger veiledning om hvilke energitiltak som er riktige for sin bolig fordi de mangler tid eller kompetanse. 60 prosent oppgir også at de mangler investeringsmidler, 90 prosent er motiverte for å redusere strømrregningen og 80 prosent er opptatt av å bidra til et bedre miljø.

Oppsummert er motivasjonen til stede for å gjennomføre energisparetiltak i egen bolig, men husholdningene mangler veiledning og oppsparte midler. Energitiltak i boligsektoren er også dyrere

isolert sett siden sektorene ikke har fradrag for MVA (25%), selv om gjennomføring av tiltak i sektoren bidrar til felleskapet.

Mer penger må tilbakeføres til husholdningene

Vi har en lang vei igjen å gå før boligeierne får igjen de 400 millionene som vi betaler inn årlig. Noe av grunnen er at mange boligeiere ikke er klar over hvilke støtteordninger som finnes, men det er også slik at Enova ikke støtter mange av de mest populære energitiltakene i norske hjem. Det er også mye usikkerhet rundt hvorvidt man får støtte, siden denne kommer i etterkant.

Huseierne vil beholde Enovatilskuddet. Men det avhenger av at en mer forholdsmessig andel av det boligeierne betaler inn til Enova, også kanaliseres tilbake til husholdningene. Det stiller krav til at støtteordningene for energisparing tilpasses bedre til boligeiernes interesser og behov. Det er viktig at man får støtte til de tiltakene folk flest faktisk gjennomfører, ikke bare de største og dyreste tiltakene som de fleste ikke har mulighet eller råd til å gjennomføre.

I dag er det slik at Enova kutter i ordningene når folk faktisk gjør ønskede tiltak og tar støtteordningene i bruk. Sist ut er kutt i støtte til solceller, solfanger og balansert ventilasjon, samt avvikling av støtte til avtrekks- og luft-til-vann-varmepumpe. Det er likevel helt i tråd med deres mandat om å hjelpe de nye teknologiene til å få et stort nok volum i markedet til at prisen blir lav nok til å være konkurransedyktig.

Enova bør satse på bolig og forbruker

Vi ser en kraftig dreining av støttemidlene til prosjekter som i stor grad handler om utvikling av eller utprøving av nye teknologier. Kjennetegnet ved denne typen prosjekter er at de er kapitalintensive og kunnskapsintensive, og er derfor i all hovedsak forbeholdt store virksomheter. Det går klart frem i Enovas årsrapport for 2018 at utløst innovasjonskapital ikke forekommer i bolig og forbrukersegmentet¹.

En fortsettelse av denne kursen vil bidra til at Enovas ordninger kun vil være relevante for et smalt segment av kapitalsterke bedrifter, noe vi frykter kan gå ut over Enovas omdømme og statens evne til å skape oppslutning om denne typen ordninger. Vi ber departementet vurdere fordelingseffekten ved denne innretningen.

Dreiningen av Enovas ordninger rettet mot teknologi og bort fra gjennomføring av enkle og tilgjengelige tiltak som gir målbare resultater, står i kontrast til viljen blant boligeiere til å gjennomføre energitiltak og det potensialet som ligger i boligsektoren for å redusere energibruken og produsere energi lokalt.

Felles innsats

Fremover trenger vi en felles innsats, ikke bare på energisparing, men også på effektområdet, og da er det i alle fall viktig at folk fortsetter å investere i smarte elbilladere, solceller, varmepumper og smart strømstyring. Vi mener at flere tiltak i husholdningene bør gi tilskudd fra Enova, for å forsvare at vi betaler inn penger til dette over strømmregningen.

¹ Årsrapport 2018. Tabell 3.9 -3.10

https://www.enova.no/download?objectPath=upload_images/3CE6C1E12C1743FFA4B7A50F179AD088.pdf&filename=Enova%20årsrapport%202018.pdf

Det er en utfordring at Enova ikke bruker opp potten de har til disposisjon for husholdningene, samtidig som mange boligeiere ikke får støtte til gjennomføring av tiltak som politikerne oppfordrer oss til. Det er et rimelig krav at det vi forbrukere betaler til Enova må tilbakeføres til oss i form av støtte til enøk-tiltak i boliger. Dette betyr at støtte- og informasjonsordninger for energisparing må tilpasses boligeiernes interesser og behov.

Vi opplever at det haster å legge om energibruken og produksjonen i mer bærekraftig retning, og vil derfor foreslå følgende i Enovas mandat for å styrke denne overgangen (basert på mandatet for inneværende periode):

Huseierne ønsker at:

- eksisterende boligbygg prioriteres langt sterkere enn i dag
- Enovatilskuddet rettet mot husholdninger styrkes til 400 millioner kroner i året
- Enovatilskuddet også skal omfatte effekttiltak i husholdningene. Effekttiltak som flytter strømforbruk bort fra høylastperioder bør være støtteberettigede
- Enovatilskuddet må gå til flere typer tiltak, slik at de tiltakene husholdninger flest har mulighet og råd til å gjennomføre enklere utløser støtte
- informasjonsarbeidet rundt ordningen bør bedres, slik at flere blir klar over hvilke muligheter som finnes